

I Egerias fodspor

Studieorlov forår 2014

Nonnen Egeria

Egeria opholdt sig i Jerusalem fra 381 til 384. Med byen som base foretog hun ture rundt i Det hellige land og rejser til Syrien, Jordan og Ægypten. Hun kom fra Nordspanien, hun sammenligner Det røde hav med *Oceanet*. Det er havet derhjemme, Atlanterhavet. Hun havde Bibelen under armen, den var hendes rejsefører. Hun var kvinde og kristen, hun rejste på egen hånd, hun havde berigende og ligeværdige møder med præster, diakoner, munke, nonner og lægfolk på sin vej. Hun var opfyldt af en ubændig trang til at se de bibelske landskaber, besøge helligsteder og kirker. Og så var hun sine åndelige søstres øjne og ører. I sanselige og nærværende rejsebreve hjem til nonnerne beskriver hun alt, hvad hun ser og oplever. For det her er til deling. Hun beskriver dåbsforberedelsen af katekumenerne i Jerusalem i fastetiden, hun røres over, at biskoppen ved gudstjenesten altid velsigner dem før de gammelkristne. Hun bestiger Nebobjerg på æsel, bjerget er stejlt, hun må stå af sit ridedyr flere gange. Da hun har besøgt den lille kirke på toppen, spørger præsten, om hun vil se det land, Moses så. Der er ikke noget, hun hellere vil, siger hun, selvom hun er udmattet. - Man bliver høj af at være i Det hellige land.

Hun var der før os andre

Egeria er en utrolig kilde. Hun er et vindue til den tidlige byzantinske tid. Hun tilhører den første store pilgrimsbølge til Det hellige land, som blev sat i gang af kejser Konstantins frisættelse af kristendommen. Fødselskirken i Betlehem over Jesu fødested, Eleona-kirken på Oliebjerget over himmelfartsstedet og Gravkirken over den tomme grav eller Opstandelseskirken, som Egeria kalder den, var kun 50 år gamle, da hun besøgte dem. Hun deltog flittigt i andagter og gudstjenester ugen igennem, hun beskriver liturgien i detaljer, hun gør rede for kirkeårets gang og de store fejringer til jul, påske og pinse. I Jerusalem er hun vidne til et rigt og varieret gudstjenesteliv, som hun slet ikke kender hjemmefra. Hun er betaget af salmesangen og variationen af bønner, af stationsgudstjenesterne og perikopelæsningerne. Igen og igen begejstres hun over både i kirkerne og på helligstederne at høre tekster fra Bibelen, der lige passer til tiden og stedet. Egeria er vores tidligste vidne til gudstjenestelivet i Jerusalem. Biskop Cyril var byens biskop fra 350 til sin død i 386. Han var en gudstjenesteudvikler af Guds nåde. Gravkirken, som var kristenhedens største og ypperste monument, kaldte på en flot og udfoldet liturgi, og det var han mand for. Jerusalem-liturgien var banebrydende og kom til at præge liturgien over hele den kristne verden. For pilgrimmene tog indtrykkene med hjem. Cyril havde helligstederne under fødderne. Han bragte en historisk funderet dimension ind i gudstjenesten. Han holdt menigheden fast på historien og forvandlede den ved hjælp af kirkeåret til frelsehistorie – inspireret af kirkebygningernes pragt. Det er Cyril, der udvikler ideen om, at hver tid og hvert sted har sin historie, sin bibelske fortælling, som er en del af et større hele. Når vi har faste læsninger til søndage og helligdage, når vi fejrer palmesøndag, skærtorsdag og langfredag, så er det Cyrils fortjeneste. Helligstedet er ikke til for intellektet, sagde han, men for at styrke troen.

Egeria's Travels, John Wilkinson. Aris & Phillips 1999